

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 38. Guiravera ad Christi Fidem sollicitatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Conceptionis
oppidum
fundatur.

Iter aper-
tum.

Francisci
Dialtanii
labores.

CAPUT
XXXVIII
Guiravera
ad Christi
Fidem sol-
licitatur.

Demon dolo
suo capitur.

Casiquius, quinque filiorum pater, quorum singuli singulis pagis moderabantur. Præterea multi alii circum viculi novæ foundationi accedere optabant. Igitur magno Barbarorum concursu, erectâ solemnî ritu Cruce, oppidi fundamēta jacta sunt, quod Conceptæ sine labe Virgini solemniter consecrare placuit. Sub hæc initia Curitus, Gualachorum potentissimus, magni nomen apud populares & Hispanos adeptus, Ruisii invitatu cum centum asseclis Socios convenit, spondens se aut in suis terris oppidum fundaturum, aut si juberetur, ad Conceptionis oppidanos adjuncturum. Primum placuit: itaque in patriam cum spe dimissus est: stupentibus Hispanis, simplex Sociorum verbum potentius fuisse, quàm arma sua, quibus desperaverant magnum Curitum aliquando subjugari posse. Post ejus discessum, quod ad Taiaobæ regionem circumflexum esset iter per Indorum belligerorum terras, Antonius Ruisius indicibili labore per intactas sylvas novam viam aperuit, quadriduo deinceps permeabilem. At Franciscus Dialtanus novo Conceptionis oppido præpositus, Gualachorum linguam ad præcepta artis primus reducens, & liminaria doctrinæ Christianæ documenta scripto explicans, futuris temporibus eam Domini vineam exculturis magnam utilitatem attulit. Præterea artes mechanicas, & præsertim fabrilem, quarum noticiam ingenii dexteritate per se indeptus fuerat, exercens, gentem novam ferramentorum æquè egentem ac cupidam sibi maximè concilia- vit. Exstructo templo, quantâ poruit pompâ in sepulchrum intulit infantis corpulculum, paulò antè mortem abs se singulari Dei providentiâ in una excursionè baptizatum; valuitque pompæ ostentatio ad permulcendos Barbaros, ut vellent deinceps infantes suos sacro Fonti lubenter exhibere. Fatendum tamen est, ex hac gente, ob ebrietatum & furibundorum rituum inveterationem, non admodum numerosos animorum fructus fuisse perceptos.

VBI Antonius Ruisius ad Taiaobæ terras aperto abs se itinere pervasit, ad Guiraveram novis foundationibus obnitentem, & nova oppida destruere conantem, Christi partibus conciliandum, animum adjecit. In quo superando ea fuit vis adhibenda, ut in ornamentum virtutis permisus videretur, volente JESU Socios suos valido iterum hosti opponere, ut quasi concatenata una alteri trium- phorum materia succederet. Nam Guiravera, Antropophagorum ac Ariolorum in Guairania facilè princeps, ob carnis humanæ aviditatem, ab longinquis vicinisque populis tanquam hominum exterminator habitus, Christiani sanguinis præfertim sitiens, omnem posuerat operam, ut Simon Maçeta, ad quem quamplurimos suæ factionis Ethnicos Religionis Christianæ ergò transfugisse intellexerat, in castes ollasque suas incideret. Insuper Casiquis omnibus, potestatis metu aut ariolandi maleficio sibi adherentibus, denunciavit, neminem sibi suavius blanditurum eo, qui Ruisium laqueis suis irretisset, aslumque suo palato obrulisset. Huic sævitæ individua erat superbia, quâ se turpis belluorum Sacerdotem magnum, tum Guai- raniæ totius Ducem appellabat: eoque yelania devenerat, ut ferociæ suæ vires non aliò, quàm ad avertendos ab Religione Christiana populorum animos, assertâ sibi phantasticâ Divinitate, usurpandas putaret. Ægerrimè ferebant Socii id ho- minis monstrum rebus veteribus conservandis & novis stabiliendis obstaculo esse. Idcirco eò omnes curas dudum circumtulerant ad investigandum, num quâ via infestissimo hosti adeundo mitigandoque patèret. Sed ex variis experimentis ita didicerant, ut nullâ humanâ ope homo dæmonis familiaritate (ut ferebatur) in- famis Christianis rebus conciliari posse crederetur: præter spem tamen dæmon suis artibus captus est. Nam cum ex Ariolorum cadaveribus oracula sua tanquam ex tripode promeret, renovatâ Pythagoræ *μετεμψυχοσι*, dixisse fertur, Quaracitii, olim ante mortem pro Deo habiti, animam in Antonii Ruisii corpus demigrasse, omnemque Divinitatem suam in eum transtulisse: quâ re pervulgatâ, Ruisius Deus esse & Quaracitii rediviva imago Ethnicorum omnium ore ferebatur. Quæ res præ- ter dæmonis consilium haud minùs emolumentum dempsit Ethnicorum rebus, quàm adjecit rei Christianæ, plurimorum animis eâ occasione ab superstitione averfis; dæmonis dolo in favorem novæ legis cedente. Quippe Guiravera studio incensus

videndi

videndi Ruissi, seu, ut ipse aiebat, redivivi Quaracitii, post nuncios ultrò citròque missos, cum ducentis Indis militariter instructis, magno apparatu se dat in viam. Ubi Divi Pauli apud Inianenses oppido proximus fuit, certum hominem destinat ad Ruissum & Maçetam colloqui conditiones explicaturum. Non expectato tamen responso, ex improvviso oppidum ingressus, stentoreâ plusquam voce suiipsius mendax præco vociferatur, se suæ conditionis oblitum præter morem inpræsentiæ terram calcare voluisse, ut externorum Sacerdotum aspectu frueretur. Hæc & similia deblaterans Ruissum & Maçetam in foro offendit, ab quibus honestè sedentibus iussus est in humili scamno sedere. Sed ille intolerabili fastu, qualem nec mimi in scenis assumere solent, assecis suis imperat, detrahant sibi vestes, scamnumque & subpedale sternant: mox ipse confidens, & de feritate supercilioque aliquantum remittens, solito gentis more Socios salutatur: qui vicissim salutem precari, cum plura de his bonis, quæ Christus nobis acquisivit, addere vellent, ob Barbari inquietudinem, colloquio in opportuniorē tempestivitatē dilato, ab invicem discesserunt. Sed Socii, nullâ arte magis conciliari Barbarorum animos, quàm epulis, experti, duos boves maçant, captatâque lauto convivio, ceu diserto exordio, benevolentia, sic deinde Ruissus Guiraveram prodicionis metu omnia tuta timentem alloquens, reliquum Orationis pertexit. *Frustrâ, inquit, ô Guiravera, insidias eorum times, qui nihil magis, quàm pro augenda Dei gloria mortem oppetere appetunt: vides quantâ simplicitate nos tueamur, inermes inter armatos tuos satellites minime suspicaces, de laude excipiendis iis agimus, qui nihil satius habuisse dicuntur, quàm nos suis laqueis irretire, devorareq̃. Vni animarum lucro intenti nullorum corporibus hætenus noxi fuimus, nihil satius habentes, quàm si unius Dei cultus omnium cordibus insinuetur. Hæc spe freti pericula ridemus. Caterum non te decipiat, ô Guiravera, vani nominis umbra: nam ego & tu mortales sumus, nihil mihi de mendacis oraculis technis usurpo, nec tibi, quàm vanè jactas, Divinitatem attribuo. Ego & tu pulvis erimus è pulvere olim facti: hæc nostra origo est, idemq̃ finis. Ergo, ô pulvis, detumescere, & tandem disce, quantum vilis terra portio ab omnium Conditore differat. Quid te jactas de creato Orbe, qui hætenus ita te gesseris, ac si ad Orbis pestem natus esse videreris? non hominum creator es, sed destructor: non dignitatum arbiter, sed turpe vitiorum mancipium; non humani generis latitia, sed vorago, semesa adhuc eructans hominum corpora & aliis inhians: non rerum conditor es, sed ventosum demonis sternutamentum. Caterum sic habeto, eam esse Dei clementiam, qua semper parata sit suarum legum violatoribus, si supplices fiant, scelera condonare. Hunc Deum reverere, ni æternum vindicem sentire mavelis: modo in patriam revertere, ponè te sequemur. Ad hæc Barbarus, multum de superbia remittens, ita de se credi volebat, ac si dicta animo imbibisset: sed satis apparebat simulatè omnia agere, temporique servire. Plures ex Casiquiis, qui cum eo venerant, fastum hominis carpentes, nihil se magis velle, quàm Religionem Christianam capeßere, ostendebant, clam asserentes, si Socii in patriam suam venirent, plerosque Guiraveræ assecas, deserto eo, nomen Christo daturus. Ruissus porrò haud dubius populi studia Ariolorum & præcipuorum Casiquiorum autoritate regi, proinde illâ inclinatâ omnia in proclivi fore, Guiraveram aliquo officio sibi devinciendum existimans, illi virgam, qualem Magistratus ferre solent, Regis Catholici nomine tribuit, & ab quadringentis Neophytis armatis, honoris ergò, per oppidum deduci curavit: quibus officiis conciliatum se rebus Christianis utcumque ostendit. Post Guiraveræ discessum, de deducenda ad ejus terras colonia, spreto quovis periculo, à Patribus agitata est. Qua in re versanti Ruissio literæ redduntur, quibus monebatur Incarnationis oppidum ab Mamalucis latronibus infestari: quare Guiraveræ negotio dilato, summâ celeritate ad propulsandam injuriam ipsi abeundum fuit.*

ALiquot Mamalucorum cohortes (de quibus suo tempore distinctius dicam) Tibaxivam fluvium, quâ Sancti Xaverii oppidum proximè alluit, transfuserant, nec longè ab Neophytorum nostrorum coloniis castra metari, Guairaniam totam non inani metu repleverant. Nam præterquam quòd immensam Barbaro-

Guiravera
cum Sociis
colloquium.

Antonii Rui-
ssii oratio.

Guiravera
uscumque
conciliatur.

CAPUT
XXXIX.
Mamalucorum adven-
tus.

rum,